

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

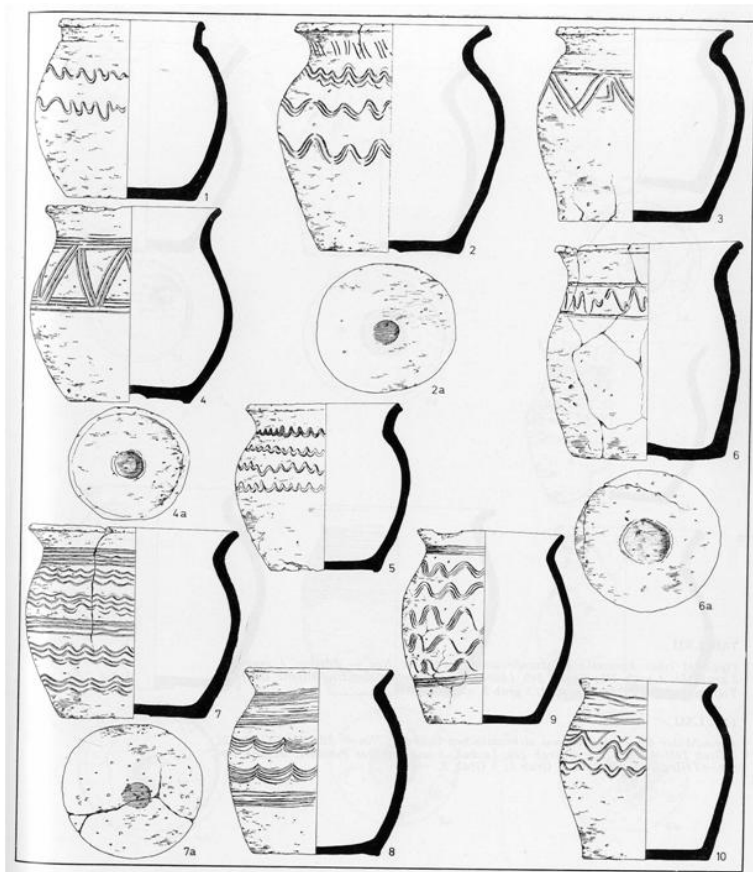
ima čast pozvati Vas na predavanje koje će održati

dr. sc. Vladimir Sokol

„ROĐENJE EUROPE“

790./791. – 795. – 800. – 812.

ILI KADA I ODAKLE SU DOŠLI HRVATI -NOVA EUROPSKA POVIJESNA PARADIGMA-

U četvrtak, 15. veljače 2018. s početkom u 18 sati

u dvorani Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
na Strossmayerovom trgu 14 u Zagrebu.

Uvodna riječ

Akademik Zvonko Kusić,

Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

U predavanju će se iznijeti osnovne teze kako bi se pojasnile temeljne činjenice povijesnih početaka naroda – zovemo ga Hrvati – koji se iznenada našao u središtu najvažnijih velikih događanja na prijelazu osmog u deveto stoljeće **koji će oblikovati Europu kakvu danas poznajemo**. Svojim će presudnim sudjelovanjem u tim zbivanjima dati ključan obol onom što će kasnije povijesno uslijediti, konstituiranju Europe kao Europe naroda, ne prema rimskom principu „jedan čovjek – jedan glas“, *Senatus Populusque Romanus-SPQR*, već vladar i narodi: *rex Francorum et Langobardorum et patricius Romanorum* – svih onih entiteta koji su ušli u Carstvo i koji postoje sve do danas, a tada se prvi put spominju. Da su se događaji odigrali na drugi način od izloženog, do toga možda nikad ne bi došlo i o rođenju Europe kakvu danas poznajemo ne bismo mogli govoriti.

O tome nekoliko T E Z A

1. teza: KADA su Hrvati došli u svoju novu domovinu? Nove raščlambe pokazuju da se to do godilo koncem VIII. stoljeća, točnije između 795. i 800. godine slijedom velikih događanja u centru Europe: tu su tad Avari, azijska sila koja se napadno vojnički pokreće put zapada, vrši teror nad Duljebima – dijelu istočnih Hrvata – i prepreka su uspostavi granica Zapada s Istočnim rimskim carstvom, postajući tako jak remetilački faktor koji treba ukloniti. U trenutku poznatog Karlova neuspjeha i pat pozicije u panonskom ratu 791. godine, opasnom zastoju projekta obnove Zapadnog imperija bilo je potrebno naći, kao partnera, vojno-političku moć koja će biti dovoljno jaka. Pokazalo se da su to baš Hrvati, da 795. uđu u cijeli proces onom silom koja će biti potrebna za čitav tijek realizacije projekta bez zaustavljanja, te da ga budu u stanju i dovršiti. Tu počinje hrvatska priča svojim prvim, ključnim nastupom na europskoj povijesnoj pozornici, zbivanjima koja su dovela do stvaranja Europe naroda i njihova dolaska u novu domovinu.

2. teza: ODAKLE su došli? Iz Knina pored Vltave i s Labe/Albe tj. Bijeke Hrvatske, prvog susjeda Franačke, što će biti presudno za razvoj događaja koji će uslijediti izmakom VIII. stoljeća, jer upravo svojim geografskim susjedstvom Franačkoj državi nastupajućoj prema obnovi carstva i Zapada kao takvog, postaju moguć i snagom poželjni partner političkom projektu Karla Velikog.

3. teza: NOVA EUROPSKA POVIJESNA PARADIGMA. Ostvarenje političkog cilja eliminacije Avarskog kaganata, višestoljetne agresivne azijske državine u srednjoj Europi, realizira se ulaskom hrvatske vojske u glavni grad Hring te konfiskacijom državne riznice, čime se stječe uvjet uspostavljanja kopnene granice između Zapada i Istočnog rimskog carstva – Bizanta. To je bio preduvjet koji je omogućio Karlu Velikom da se na Božić 800. godine u Rimu okruni za cara, „69. imperatora poslije Augusta“. Takav razvoj događaja omogućilo je angažiranje Vojnomira i hrvatske vojske, koja nakon zauzimanja glavnog grada Kaganata te daljim „višegodišnjim“ vojnim operacijama u Panoniji, koje su Karlu dopustile prelazak preko Alpa i uspostavljanje kopnenih granica s Bizantom, završava 812. poznatim Ahenskim mirom i priznanjem Karla Velikog za imperatora Zapada. Rečeni događaji omogućuju postavljanje **nove europske povijesne paradigme**: stvaranje Europe naroda presudnim hrvatskim sudjelovanjem u padu Avarskog kaganata – srca Europe, **paradigme Zapada ne kao atlantske tvorbe, već kao njegove uspješne interakcije u realizaciji sa srednjom Europom i partnerstvom s povijesnom sjevernom Hrvatskom**. Iz nje, „iz Hrvata“, kako pišu kronike za Češku i Poljsku, od Pseudo-Dalimila do Dugoša, potječu Česi i Poljaci, povezujući tako Baltik i Podunavlje, a zatim, nakon dolaska Hrvata na jug, Jadran i Baltik, transverzalom od prapovijesti poznatoj kao „jantarski put“.